

LINGO
języki nieobce

REPETYTORIUM

ANGIELSKI

Wzory wypracowań

**Super-
pomoc**
MATURA
KLASÓWKA
EGZAMIN

- Wzory wypracowań z tłumaczeniami
- Rozprawki, recenzje, opisy, opowiadania
- Wszystkie wypracowania opatrzone komentarzem i słowniczkiem

Paweł Marczewski, Dobrosława Wiktor

Repetytorium

ANGIELSKI

Wzory wypracowań

**Konsultacja językowa:
Alisa Mitchel Masiejczyk**

LINGO
języki nieobce

[Kup książkę](#)

Projekt okładki serii: **Marcin Rojek, 2-arts.com**

Projekt makiety i opracowanie graficzne: **Studio 27, studio27@qdnet.pl**

Zdjęcie na okładce: **Mariusz Jachimczuk**

Redakcja i korekta: **Paweł Pokora**

ISBN-10: 83-60287-09-0

ISBN-13: 978-83-60287-09-5

LINGO
języki nieobce

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp. j., Warszawa 2006

www.WydawnictwoLingo.pl

Skład i łamanie: **Studio 27**

Druk i oprawa: **Opolgraf**

[Kup książkę](#)

Spis treści

Wstęp	5
-------------	---

1. Rozprawki

1.1	Globalisation, Tourism and Loss of Cultural Identity	6
1.2	Stardom and Responsibility	8
1.3	Poland – Monolingual or Multilingual?	10
1.4	Splitting the Atom, Splitting Nations	12
1.5	Benefits and Risks of Alternative Medicine	14
1.6	TV and the Young	16
1.7	Rethinking the Memory of the Holocaust in Poland	18
1.8	Paper or CD? Printed versus Electronic Books	20
1.9	Extreme Sports	22
1.10	Towards Fair International Trade	24
1.11	Various Uses of Modern Technologies – Tendencies and Prospects for the Future	26
1.12	Television Is Making Literature Increasingly Irrelevant in the Modern World	28
1.13	Artificial Language?	30
1.14	Nuclear Power and the Environment Protection	32
1.15	Computer Revolution in Business and Education	34
1.16	Are After-school Activities Good for Children?	36
1.17	Technological Development	38
1.18	Part-time Job	40
1.19	Can We Justify Aggression and Violence in Mass Media?	42
1.20	Life Was Much Easier and Less Stressful before Mobile Phones Were Invented	44
1.21	Benefits from Taking a Gap Year	46

2. Recenzje

2.1	"The Godfather" – the Best Film about Mafia Ever Made?	48
2.2	Book Review of "The Da Vinci Code" by Dan Brown	50

2.3	"The Ninth Gate"	52
2.4	Play Review – "Three Sisters"	54
2.5	Movies – My Selection	56
2.6	"Goodfellas"	58
2.7	Film Review: "Pride and Prejudice"	60
2.8	Book Review. "Lonely Planet London: City Guide" by Martin Hughes	62

3. Opisy

3.1	My Favourite Sport	64
3.2	The Global Village	66
3.3	The Man on the Cover of "Empire" Magazine	68
3.4	Major Tourist Attractions in Poland	70
3.5	My Favourite Book	72
3.6	The Job of a Web Site Designer	74
3.7	Jerzy Rutkowski – a Perfect Candidate	76
3.8	Magazines for the School Library	78
3.9	My Visit to Great Britain	80
3.10	My First Day at School	82
3.11	My History Teacher	84
3.12	Overcoming Fear	86
3.13	Ideal Pet for a Young Child	88
3.14	My Dream House	90
3.15	My Family	92
3.16	Our Bright Future	94

4. Opowiadania

4.1	Back to School	96
4.2	The Nightmare of Christmas Shopping	98
4.3	A Little Place by the Road	100
4.4	The End of Night Shift	102
4.5	Grandma's Recipe	104
4.6	Cousin from Abroad	106
4.7	Unusual Journey	108
4.8	The Present	110
4.9	Hero	112
4.10	Stage Fright	114
4.11	Moving to Warsaw	116
4.12	Lucky Chris	118
4.13	Unforgettable Holiday	120
4.14	A Perfect Flat	122
4.15	Getting Lost in London Underground	124

Wzory wypracowań – superpomoc

Przygotowujesz się do matury lub egzaminu językowego? Czeką Cię trudna klasówka, masz do zrobienia pracę domową i nie wiesz jak i o czym pisać? Ta książka jest właśnie dla Ciebie! Dzięki niej nauczysz się prawidłowo posługiwać wszystkimi formami pisemnych wypowiedzi wymaganych na Nowej Maturze i innych egzaminach. Pomoże Ci zrozumieć, jak pisać po angielsku i formułować w tym języku własne myśli. Może też służyć jako zbiór pomysłów, gdy akurat nic nie przychodzi Ci do głowy. Pamiętaj, że najważniejsze to umiejętność konstruowania wypowiedzi zgodnie z wybraną formą wypracowania: rozprawki, recenzji, opisu lub opowiadania – skorzystaj z „Wzorów wypracowań” Lingo, a przekonasz się, że to proste.

Książka została przygotowana zgodnie z wymogami nowej matury. Obejmuje wszystkie obowiązujące na niej obszary tematyczne. Jednocześnie prezentowane w niej prace pisemne mogą stanowić wzór przydatny do nauki posługiwania się językiem angielskim w piśmie na innych egzaminach i sprawdzianach. Należy do chętnie kupowanej przez uczniów, studentów, osoby przygotowujące się do egzaminów serii Repetytoriów Lingo (inne pozycje to m.in.: „Angielski. Gramatyka z ćwiczeniami”, „Angielski. Phrasal Verbs”, „Angielski. Czasy”). Zespół złożony z filologów, nauczycieli-praktyków i native speakerów dba, aby wszystkie książki z serii były przydatne i dostarczały wiarygodnej wiedzy.

„Wzory wypracowań” to 60 przykładowych angielskich prac pisemnych. Podzielone zostały na cztery działy: rozprawki, recenzje, opisy i opowiadania. Wszystkie wypracowania poprzedzone są poleceniem w języku polskim. Każdemu tekstowi angielskiemu towarzyszy słowniczek kluczowych słówek i zwrotów. Warto je sobie przyswoić, bo zostały starannie dobrane i mogą się przydać przy różnych okazjach. Wszystkie wypracowania są przetłumaczone na polski. Wszystkie też zostały opatrzone komentarzami językowym zawierającym praktyczne porady lub wskazówki dotyczące charakterystyczny zwrotów i konstrukcji językowych dla danego typu wypowiedzi pisemnej. Wierzmy, że wszystkie te elementy sprawią, iż pisanie po angielsku stanie się czystą przyjemnością – nawet na maturze lub klasówce.

Z życzeniami powodzenia

Zespół autorów i redaktorów Lingo

1.1 Rozprawka

- Czy różne przejawy globalizacji, takie jak coraz częstsze, łatwiejsze i bardziej powszechne podróże, mogą przyczynić się do utraty narodowej tożsamości? Jeżeli tak, jak można temu zaradzić? Podyskutuj na ten temat odwołując się do wybranych przykładów.

Globalisation, Tourism and Loss of Cultural Identity

***There can be no doubt** that in modern world the space between nations and cultures is shrinking significantly. All forms of travelling are becoming more and more accessible. Although at first glance it may seem to be a very positive aspect of modernity, no one seems to consider its impact on human mentality and behaviour. **One fact we cannot ignore** is the ever-growing number of people for whom a hometown or native country are just faint memories.*

***Moreover**, many commentators note that countries are becoming very similar. This can be viewed as a result of demand created by those who are not bound to any community. Those “perpetual tourists” do everything to ensure that they can feel at home in every part of the globe.*

*Since the trend will inevitably lead to the loss or serious impoverishment of cultural identity, we have to ask ourselves whether it's still possible to stop or reverse this tendency. Many critics of the so-called “global village” focus only on its technical aspects. There is little which can be done to stop advances in science or technology. **What is more**, bringing scientific development to a standstill is definitely undesirable.*

***I believe** that the only efficient way of preserving national identities is to show people the alternative to the uniform, uninteresting world of fast-foods and supermarkets. By promoting local cuisine, cinema and literature, we don't only make our world more diverse, but also more entertaining.*

■ Słowniczek

to shrink – kurczyć się

accessible – dostępny

modernity – współczesność

ever-growing – wciąż rosnący

faint – niewyraźny, odległy
(o wspomnieniu)

demand – popyt

perpetual – wieczny

inevitably – nieuchronnie

to impoverish – zubażać

to reverse – odwracać

standstill – martwy punkt

to preserve – zachowywać

uniform – jednolity, zuniformizowany

cuisine – kuchnia (np. narodowa)

diverse – zróżnicowany

■ Tłumaczenie

Globalizacja, turystyka i utrata tożsamości kulturowej

Nie może być wątpliwości, że we współczesnym świecie przestrzeń pomiędzy narodami i kulturami znacząco się kurczy. Wszystkie formy podróżowania stają się coraz bardziej dostępne. Chociaż na pierwszy rzut oka może się to wydawać pozytywnym aspektem współczesności, nikt zdaje się nie rozważać jego wpływu na sposób myślenia i ludzkie zachowanie. Faktem niemożliwym do zignorowania jest wciąż wzrastająca liczba ludzi, dla których rodzinne miasto czy kraj są jedynie odległymi wspomnieniami.

Co więcej, wielu komentatorów zauważa, że kraje stają się coraz bardziej podobne do siebie. Może to być postrzegane jako rezultat popytu wykreowanego przez ludzi niezwiązanych z żadną wspólnotą. Ci „wieczni turyści” zrobią wszystko, aby zapewnić samych siebie, że mogą czuć się jak w domu w każdym punkcie globu.

Ponieważ ten trend nieuchronnie doprowadzi do utraty lub poważnego zubożenia narodowej tożsamości, musimy zadać sobie pytanie, czy jest możliwe odwrócenie lub zatrzymanie tej tendencji. Wielu krytyków tak zwanej „globalnej wioski” koncentruje się jedynie na jej technicznych aspektach. Niewiele można zrobić, aby zatrzymać postęp nauki czy technologii. Co więcej, zatrzymanie naukowego rozwoju w martwym punkcie jest z pewnością niepożądane.

Sądzę, że jedynym efektywnym sposobem zachowania narodowej tożsamości jest pokazanie ludziom alternatywy wobec zuniformizowanego, nieciekawego świata fast foodów i supermarketów. Promując lokalną kuchnię, kino i literaturę czynimy nasz świat nie tylko bardziej zróżnicowany, ale i ciekawszy.

1.2 Rozprawka

- Czy Twoim zdaniem gwiazdy filmu i estrady powinny być odpowiedzialne za swoją publiczność, stanowiąc dla niej wzór do naśladowania?

Stardom and Responsibility

The question whether artists should be in some way responsible for their audience has become very important. Television, radio and cinema are very powerful channels of communication, which offer those who use them skilfully an opportunity to influence others to an extent never known before. That is why it is so crucial to discuss the social responsibility of today's celebrities.

To begin, I would like to stress that I do not intend to undermine the freedom of art. I deeply believe that no form of censorship should be allowed in any country. However, the growing popularity of many celebrities can be very easily used to manipulate the audience. Pop singers hired during the electoral campaigns or famous actors paid to advertise certain products are just top of mind examples which support this view. As long as freedom of choice is left to the public, such actions remain relatively harmless, but we can easily imagine more oppressive campaigns based on the popularity of pop stars.

*Music companies or film studios have created many pop stars, making them look more like products, which need to be advertised properly, than real people with their own opinions. **It wouldn't** be reasonable to demand social responsibility from a Barbie doll or a TV set, **would it**? That is why we should try to show the young how to assess artists more carefully. That does not mean we should try to alter their tastes, but we should make them aware that some celebrities care more about their audience's wallets than about the audience itself.*

Słowniczek

responsible – odpowiedzialny

channels of communication – kanały, środki komunikacji

skilfully – zręcznie

celebrity – sława, gwiazda

undermine – podkopywać

censorship – cenzura

to hire – wynajmować

electoral campaign – kampania wyborcza

to advertise – reklamować, ogłaszać

harmless – nieszkodliwy

oppressive – opresywny, zagrażający

reasonable – rozsądny

to demand – wymagać, żądać

to alter – zmieniać

■ Tłumaczenie

Gwiazdorstwo i odpowiedzialność

Pytanie o to, czy artyści powinni być w pewien sposób odpowiedzialni za swoją publiczność, stało się bardzo istotne. Telewizja, radio czy kino są bardzo potężnymi kanałami komunikacji, które dają możliwość zręcznego wpływu na innych w stopniu do tej pory nieznanym. Dlatego tak ważna jest dyskusja o społecznej odpowiedzialności dzisiejszych sław.

Na początek chciałbym podkreślić, iż nie zamierzam podkopywać wolności sztuki. Wierzę głęboko, że jakakolwiek forma cenzury nie powinna być dopuszczona w żadnym kraju. Jednakże wzrastająca popularność gwiazd może zostać łatwo wykorzystana do manipulowania publicznością. Popularni piosenkarze wynajmowani podczas kampanii wyborczych czy znani aktorzy otrzymujący wynagrodzenie za reklamowanie określonych produktów to jedynie pierwsze przychodzące na myśl przykłady potwierdzające ten pogląd. Jak długo publiczności zostaje pozostawiona możliwość wyboru, podobne zabiegi są stosunkowo nieszkodliwe, jednakże łatwo możemy wyobrazić sobie bardziej opresywne kampanie bazujące na popularności gwiazd.

Wytwórnice muzyczne i studia filmowe stworzyły wiele gwiazd, czyniąc je w większym stopniu produktami wymagającymi określonej reklamy niż ludźmi o własnych poglądach. Nie byłoby rozsądnym wymagać społecznej odpowiedzialności od lalki Barbie czy telewizora, prawda? Dlatego też powinniśmy uczyć młodzież, jak nieco bardziej ostrożnie oceniać artystów. Nie znaczy to, że mamy zmieniać gusta młodych, lecz uczyć ich świadomości tego, iż wiele sław jest bardziej zainteresowanych kieszeniami swojej publiczności niż samą publicznością.

1.3 Rozprawka

■ Czy powinno się uczynić polski jedynym językiem oficjalnym w Polsce?

Poland – Monolingual or Multilingual?

In my opinion Poland does not need an official language. The majority of people in Poland were born in this country, so Polish is their mother tongue. They were brought up among people who spoke Polish and will never stop using it, because they consider speaking Polish to be something natural. There is no need to force them to do so with legal regulations.

*Some people who speak in favor of proclaiming official languages in their countries have come up with the idea of having monolingual signs. They perceive it as an act of sustaining linguistic purity. **Is this solution suitable for Poland?** I have serious doubts about it. Since most people speak Polish anyway, banning signs in other languages would be unwise. Foreigners would find getting their way around very difficult and as a result income from tourist business would seriously decrease.*

***What's so wrong with having bilingual signs anyway?** I think that we should rather worry about the lexical correctness of our native language than about excluding the use of foreign languages from the public sphere. We should care more about how we speak and write. That is the most serious problem, because lexical mistakes are becoming more and more common.*

*All in all, we do not have to proclaim Polish "an official language". We do not have to confirm this obvious fact. **We should rather think about how we speak to each other in our first language – do we speak in correct Polish or do we make a lot of terrible mistakes?***

■ Słowniczek

*mother tongue/native language
/first language*

– język macierzysty/ojczysty

to bring up – wychowywać

legal regulations – regulacje prawne

proclaim – ogłosić, proklamować

monolingual – w jednym języku

sustaining linguistic purity

– podtrzymywanie czystości
językowej

to ban – zakazywać

to get your way around – orientować się
w terenie

income – przychody

to decrease – maleć

bilingual – dwujęzyczny

lexical correctness – poprawność
językowa

to exclude – wyłączyć

■ Tłumaczenie

Polska – jedno- czy wielojęzyczna?

Moim zdaniem Polska nie potrzebuje oficjalnego języka. Większość ludzi w Polsce urodziła się w tym kraju, polski jest ich macierzystym językiem. Wychowali się wśród ludzi mówiących po polsku i nigdy nie przestaną go używać, ponieważ uważają mówienie po polsku za coś naturalnego. Nie ma potrzeby zmuszać ich do tego poprzez prawne regulacje.

Niektórzy ludzie postulujący wprowadzenie oficjalnych języków w swoich krajach poddają również pomysł wprowadzenie znaków w jednym języku. Uważają, że jest to działanie na rzecz podtrzymania językowej czystości. Czy jest to odpowiednie rozwiązanie dla Polski? Mam poważne wątpliwości. Ponieważ większość ludzi i tak mówi po polsku, zakaz znaków w innych językach byłby nierozsądny. Cudzoziemcom z trudem przychodziłaby orientacja w terenie i w rezultacie poważnie zmalałyby przychody biznesu turystycznego.

Poza tym, cóż jest złego w dwujęzycznych znakach? Sądę, że powinniśmy raczej zająć się poprawnością językową naszego własnego języka niż wykluczaniem obcych języków ze sfery publicznej. Powinniśmy bardziej troszczyć się o to, jak mówimy i piszemy. To najpoważniejszy problem, ponieważ błędy językowe stają się coraz bardziej powszechne.

Ostatecznie, nie musimy proklamować polskiego „oficjalnym językiem”. Nie musimy potwierdzać tego oczywistego faktu. Powinniśmy raczej troszczyć się o to, jak rozmawiamy ze sobą w naszym ojczystym języku – czy używamy poprawnej polszczyzny, czy też robimy mnóstwo okropnych błędów?

1.4 Rozprawka

- Czy stosowanie energii atomowej przyczynia się do narastania wrogości między krajami?
Podyskutuj na ten temat odwołując się do przykładu bomby atomowej.

Splitting the Atom, Splitting Nations

Obtaining great doses of energy through splitting the atom could have become one of the greatest discoveries ever made by mankind... It could have been so, but history decided differently. Instead of resolving the world's economic problems once and for all, scientists built an atomic bomb. Although used only a few times in history, it gave people a constant sense of danger and made the threat of Armageddon seem real. But is the atom really to blame for dividing the world into two different camps, Soviet and Western?

"An Iron Curtain has descended across the continent" – these are the words of Churchill describing the situation that occurred in Europe after the Second World War. A lot of people say that the danger of nuclear assault forced both world empires, the Soviet Union and the USA, to sustain status quo. That meant that the Iron Curtain wasn't easy to destroy.

However, in my opinion, nuclear weapons weren't the main factor that caused a split between nations. The USA was the first country to produce an atomic bomb. The Iron Curtain became a fact long before the Soviet Union, not to mention China, were able to endanger the USA with nuclear missiles.

That fact shows clearly that the atom wasn't the only thing that split people. It wasn't even the main one. Much more important factors are differences in the mentalities of nations and leaders. Politicians and citizens of various countries often consider their own interests to be more important than the good of whole continents or even the whole world. Different views, opposing interests, lack of moral code... Do you still blame that small atom for all the evil among nations?

■ Słowniczek

to obtain – uzyskać

dose – dawka, porcja, ilość

to split – dzielić, rozłączać

mankind – ludzkość

to resolve – rozwiązywać

constant – stały

nuclear assault – atak nuklearny

to sustain – podtrzymywać

factor – czynnik

to endanger – zagrażać

missiles – rakiety

mentality – mentalność, sposób myślenia

citizen – obywatel

moral code – kodeks moralny

■ Tłumaczenie

Rozbijając atom, rozbijając narody

Sposób na otrzymywanie ogromnych ilości energii poprzez rozbięcie atomu mógł być jednym z największych odkryć ludzkości... Mogło tak być, jednakże historia zdecydowała inaczej. Zamiast rozwiązać energetyczne problemy świata, naukowcy skonstruowali bombę atomową. Choć została użyta jedynie kilka razy w historii, wywołała w ludziach stałe poczucie zagrożenia i sprawiła, że groźba końca świata zaczęła się wydawać realna. Jednakże czy naprawdę możemy winić atom za podzielenie świata na dwa obozy, wschodni i zachodni?

„Opadnięcie żelaznej kurtyny” – to słowa Churchilla opisujące sytuację w Europie po drugiej wojnie światowej. Wielu ludzi uważa, że groźba nuklearnego ataku zmusiła dwa światowe mocarstwa, Związek Radziecki i Stany Zjednoczone, do podtrzymywania status quo. Znaczyło to, że żelazna kurtyna nie była łatwa do zniszczenia.

Jednakże moim zdaniem broń atomowa nie była głównym czynnikiem, który podzielił narody. Stany Zjednoczone pierwsze wyprodukowały bombę atomową. Żelazna kurtyna stała się faktem na długo zanim Związek Radziecki, nie wspominając o Chinach, mógł zagrozić Stanom nuklearnymi pociskami.

Ten fakt pokazuje jasno, że atom nie był jedyną rzeczą, jaka podzieliła ludzi. Nie był nawet najważniejszą. O wiele ważniejsze czynniki to różnice w mentalności narodów i przywódców. Politycy i obywatele rozmaitych krajów często uważają własny interes za ważniejszy od dobra całych kontynentów czy nawet całego świata. Odmienne poglądy, przeciwstawne interesy, brak kodeksu moralnego... Czy wciąż winicie ten mały atom za wszelkie zło między narodami?

1.5 Rozprawka

■ Zastanów się nad wadami i zaletami medycyny alternatywnej.

Benefits and Risks of Alternative Medicine

Nowadays, so-called “alternative medicine” is becoming more and more popular. However, this popularity has become a serious concern to doctors of conventional medicine from many countries. They all point out the lack of scientific methods in alternative medicine, which may cause serious danger to patients’ health. Is it true that conventional medicine has little to learn from alternative medicine? Do we have reasons to be afraid of acupuncture and herbalism?

Conventional medicine surely is a vast and very influential branch of science. Many years of practice, experiments and development give it advantages over alternative medicine, which isn’t scientifically based, and whose results often appear inconsistent.

*However, conventional medicine has turned out to be ineffective in many cases. Many medicines used in various treatments may cause unexpected side effects. **Moreover**, there is a serious lack of communication among patients and doctors in many hospitals. Alternative medicine seems to be free of these disadvantages. It offers a face-to-face relationship between the patient and the specialist. **What is more**, while it mostly consists of natural, herbal medicines, it rarely causes unexpected or dangerous results.*

In conclusion, both branches of medicine seem to have their advantages. In fact, more and more traditional doctors seem to be noticing the importance of including natural methods in traditional therapy. Alternative medicine, when given a proper scientific basis, may well contribute to the advance of knowledge by introducing a more holistic view to the way doctors traditionally perceive patients.

■ Słowniczek

popularity – popularność

concern – zmartwienie, troska

conventional medicine – medycyna
konwencjonalna

acupuncture – akupunktura

herbalism – zielarstwo

vast – rozległy

influential – wpływowy

branch of science – gałąź nauki

inconsistent – niespójny

to turn out – okazać się

ineffective – nieskuteczny

treatment – leczenie, terapia

side effects – efekty uboczne

face-to-face relationship – relacja twarzą
w twarz,
bezpośrednia

unexpected – nieoczekiwany,
niespodziewany

importance – ważność, doniosłość

proper – właściwy, odpowiedni

contribute to – przyczyniać się do, mieć
swój wkład

■ Tłumaczenie

Korzyści i zagrożenia związane z medycyną naturalną

Dzisiaj tak zwana „medycyna alternatywna” staje się coraz bardziej popularna. Jednakże ta popularność stała się poważnym zmartwieniem dla lekarzy konwencjonalnej medycyny z wielu krajów. Wszyscy wskazują na brak naukowych metod medycyny alternatywnej, co może spowodować poważne zagrożenie dla zdrowia pacjenta. Czy prawdą jest, że konwencjonalna medycyna nie może nauczyć się wiele od medycyny alternatywnej? Czy mamy powody, aby bać się akupunktury i ziołarstwa?

Medycyna konwencjonalna jest z pewnością rozległą i wpływową dziedziną nauki. Wiele lat praktyki, eksperymentów i rozwoju dały jej przewagę nad medycyną alternatywną, która nie tylko nie ma naukowej podbudowy, ale jej wyniki okazują się często niespójne.

Jednakże medycyna konwencjonalna okazała się nieskuteczna w wielu przypadkach. Wiele leków stosowanych w różnych kuracjach miało nieoczekiwane efekty uboczne. Co więcej, w wielu szpitalach brakuje komunikacji między pacjentami a lekarzami. Alternatywna medycyna wydaje się wolna od tych słabości. Oferuje bezpośrednią relację między pacjentem a specjalistą. Co więcej, ponieważ składają się na nią głównie naturalne, ziołowe leki, rzadko kiedy przynosi nieoczekiwane czy groźne rezultaty.

Podsumowując, wydaje się że, obie gałęzie medycyny mają swoje zalety. W istocie coraz więcej lekarzy dostrzega znaczenie metod naturalnych w tradycyjnej terapii. Medycyna alternatywna, o ile zyska właściwą podbudowę naukową, może przysłużyć się rozwojowi wiedzy poprzez wprowadzenie bardziej całościowego spojrzenia do tradycyjnego sposobu postrzegania pacjentów przez lekarzy.